

vi, uagtet det er en Skjønssag, meent, at en Femtedeel ligefrem skulde aflaaes; det er jo rigtignok engang en Skjønssag, og den ærede Taler har sagt, at det ikke var motiveret, hvorfor vi just var kommet til en Femtedeel. Det er Noget, som jeg idetmindste for mit Vedkommende ikke kan juridisk motivere, men jeg er kommen dertil ved at sætte de praktiske Forhold ud fra mig, ved at see, hvorledes det seer ud, naar en Gaard blev taxeret, og ved at see, hvilken Priis der vil komme ud, naar vi komme til at gjøre det, som her er anført i § 10, nemlig at gjøre denne Fæsteret, som Gieren har virkelig Krav paa, til en Capital. Jeg har saaledes anvendt dette, at jeg har anseet Fæsteretten i Almindelighed for at naae ud til 34 Aar, og jeg har derfor meent, at man kunde halvere denne Fæsteret til 17 Aar, som da altid blev godtgjort den Fæster, som var paa Gaarden, og derved har jeg kunnet regne mig til den Capital, som Gieren vilde faae for alle Fæstegaarde, og den er bleven saaledes, at jeg kunde synes, at den var meget rimelig for Godseieren, da han derved kunde faae noget Mere, end han nogenstinde havde faaet, og kunde vist ogsaa faae Mere, end han nogenstinde vilde faae ved at faae dem til at blive ved at være Fæstegaarde; men jeg har dog meent, at det kunde være muligt for Fæsteren alligevel at faae Gaarden og faae den til den Priis, som han kunde være tjent med, og at der dog ikke blev større Gjæld paa den, end at de kunde faae den til at staa fast i Gaarden og kunde derfor blive stidende ved den. Det, som den ærede forrige Taler har udtalt, at det ikke kunde tænkes, at Fæsteren kunde blive ved Gaarden, naar han skulde betale den fulde Værdi, som Gaarden koster, det er jo Noget, som er ganske klart, og det er ogsaa det, som har gjort, at det især har tiltalt mig, at vi ikke skulle lade vente, til Gaarden overgaaer formedelt Fæsterens Død, eller naar den blev fæsteledig, men saa at komme til Salg strax, fordi vi for Diebliffet have Conjuncturer, der, som os alle bekendt, ere af den Natur, at der ikke kan svares 4 pCt. Rente af Eiendommen, og derfor er det muligt at faae en Priis ud, som kan være tjenlig for Gieren, skøndt at Fæsteren dog kan

faae sin Gaard for en saadan Priis, at han kan blive hængende ved den. Desuden er der nu et Mod hos Bønderne til at gaae frem efter og faae Avlsbruget bedre og bedre, som ogsaa gjør, at de tør vove at gaae ind paa Conditioner, som de maaskee ikke til alle Tider ville gaae ind paa. Det er derfor det, som har tiltalt mig meest, at vi snart kunne komme ud over Forholdene, og derfor har jeg meest ønsket, at det kunde blive saaledes, at der kunde komme Taxation, og det kunde blive afløst paa den Maade, og ikke blev til Fæstetiderne vare forbi; ellers indfaae jeg meget godt, at det vilde blive den bedste Maade, naar vi først kunne blive enige om, hvormegit der virkelig kunde siges, at der var Bondens Ret, og hvormegit der kunde siges, at være Gierens Ret, saa var det jo den nemmeste Maade at lade dem Allesammen sidde, til de vare uddøde eller ikke længere kunde blive hængende ved Fæstet, og saa forauktionere Gaarden. I Henseende til det Forslag, som er stillet af en Majoritet, som gaaer ud paa, at den yngre Fæster ikke skulde have saameget som den ældre osv, da er det Noget, som jeg slet ikke synes passer; jeg maa være ganske enig med den sidste ærede Taler om, at dette Forhold for mig ogsaa er ganske usforklarligt. Jeg forstaaer mig ikke paa, hvorledes man kan komme til at tænke paa, at den Eine skal mere end den Anden være Fæstevangen undergIVEN. Er Fæstevangen Noget værd, saa maa den være ligemeget værd for Alle, og derfor kan der ikke tænkes paa, enten de have 26 Aar eller hvormegit de have tilbage, thi det, at den unge Fæster vil faae sin Gaard noget billigere end den ældre, det er jo ganske naturligt, og det maa virkelig saaledes være. Det seer ud for mig, som om den ærede Ordfører er bleven bange for den lave Kjøbesum, som den unge Fæster faaer, og bange for den høie Kjøbesum, som den gamle faaer; men det er jo Noget, som ligger i Sagens Natur, at det maa saaledes være. Den unge Fæster, som maaskee har givet imellem 2 og 3,000 Rbd. i Indfæstning, maa dog virkelig have sin Gaard saa billig som muligt, saa billig, som han retligt kan tilkomme den i Forhold til det, som han faaer godtgjort i Henseende til sin Fæsteret, og den gamle maa ikke vente at faae Mere,